

Озбиљна политичка криза, која је задњих неколико недеља потресала Републику Српску у њеним односима са канцеларијом високог представника у Босни и Херцеговини, као што је широкој јавности већ познато, има свој корен у претњи – која се на крају и обистинила – да ће високи представник применити своја такозвана „Бонска овлашћења“ да поништи спорни закључак Народне Скупштине Републике Српске.

Мада је контраверза, која је протекла у атмосфери најоштрије политичке затегнутости и неизвесности, била јавна, мало ко је до сада имао прилику да се упозна са текстом спорног закључка, који је привукао острашћену пажњу високог представника. А још мање, да буде обавештен о садржају и пореклу тзв. „Бонских овлашћења“, која су у јавној расправи фигурирали на централном месту, али која су до сада пребивала у комплетној текстуалној анонимности.

Сада смо у могућности да попунимо те две зјапеће рупе и да целокупној јавности, у Србији, у Републици Српској и широм света на обе ове веома битне теме пружимо исцрпну информацију.

Пре свега, у прилогу се налази текст закључка Народне Скупштине Републике Српске, дакле, демократски изабраног заступничког тела који са неоспорним политичким легитимитетом говори у име народа РС. Позивамо читаоце да текст тог закључка пажљиво и критички проуче и да покушају да у њему пронађу било какав став или алузију на које би се, макар теоретски, могла ставити замерка. Мислимо да у томе неће успети. Разлог је једноставан. Народна Скупштина Републике Српске указује на начине како су током протеклих година, од окончања рата, одредбе Дејтонског споразума – јединог меродавног документа за уређивање послератног политичког система у БиХ – од стране међународних комесара биле грубо и систематски нарушаване и изиграване. Нагласак је, наравно, на пракси насилног преношења овлашћења, која по Дејтонском мировном споразуму припадају ентитетима, у овом случају конкретно Републици Српској, на централне власти у Сарајеву, у функцији против-дејтонске централизације у БиХ. Основна теза Скупштине РС је кристално јасна и сасвим убедљива: заговарачи те праксе су рушиоци Дејтона, са свим врло озбиљним последицама које из тога проистичу.

Из текста закључка очигледно је да се у овој политичкој дебати Народна Скупштина РС позиционира као бранилац и поборник важећег међународно-правног документа на основу којег је у БиХ 1995. године био постигнут мир. Истовремено, Скупштина сасвим одговорно и беспрекорно захтева да буду уважене све политичке установе и начела који су на темељу тог опште прихваћеног документа израсли.

На основу тога, јасно следи да су ревизионисти и реметилачки фактор у сложенем БиХ политичком систему управо они који Дејтонски систем оспоравају и доводе у питање, и то потпуно мимо сваке демократске процедуре, диктатом и наметањем решења која слободном вољом оних, на које се односе, никада не би била прихваћена.

Као што је јавности већ познато, механизам за спровођење тог диктата зове се „Бонска овлашћења.“ Та овлашћења високом представнику у БиХ наводно пружају неке додатне могућности за доношење и спровођење одређених врста одлука. Већ годинама, приликом сваке насилне интервенције у политички живот БиХ, високи представник се позива на та овлашћења и њима свој поступак оправдава. Са српске стране, која је од њихове примене највише страдала, чули су се само апели за њихово укидање, али никако озбиљни захтеви да се јавности покажу докази њиховог постојања, садржај и порекло.

Претрага на интернет презентацији ОНР, у настојању да се та питања разјасне, остала је безуспешна. Када укуцамо «Бонска овлашћења», добијамо низ мера и одлука које се на њих позивају и ослањају, међутим текста тог енигматичног, али истовремено и врло утицајног, документа – нигде нема. [\[1\]](#)

Мистерија «Бонских овлашћења» најзад је на сасвим задовољавајући начин разјашњена, и за ту капиталну услугу имамо да захвалимо британском политикологу и стручњаку за источну Европу, др Џону Лефланду. Резултат његове анализе неке ће читаоце фрапирати, неке ће разбеснети, али сигурно је да никога неће оставити равнодушним. «Бонска овлашћења» заправо не постоје, она су један дрски, безобразни блеф. Жртве његове безобзирне примене тај су блеф по инерцији прихватиле и својим пропустом да га благовремено истраже и на одговарајући начин проблематизују, оне су несвесно и обезглављено допринеле сопственом слабљењу и коначном уништењу.

Др Лефланд је својим прилежним истраживачким трудом био први да узвикне: «Цар је го!» Сви српски политички фактори и најшира јавност сада треба да му се у томе придруже, и да својим неумољивим скандирањем разголићеног императора скину са престола и поставе на место које му припада, а то је стуб срама.

(Стефан Каргановић је председник невладине организације Amicus Iuris која се бави

мониторингом кршења људских права)

---

[1] <http://www.ohr.int/search/?qry-txt=bonn+powers&date-txt=&date1-txt=&date2-txt=&pgsz=20>